

CRNA GORA
ZAVOD ZA ŠKOLSTVO

FILOLOŠKA GIMNAZIJA

Predmetni program
NJEMAČKI JEZIK
drugi strani jezik

I, II, III i IV razred

Podgorica

2020.

SADRŽAJ

A. NAZIV PREDMETA.....	3
NJEMAČKI JEZIK (drugi strani jezik)	3
B. ODREĐENJE PREDMETA	3
C. CILJEVI PREDMETA.....	4
D. POVEZANOST SA DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA	8
E. OBRAZOVNO-VASPITNI ISHODI PREDMETA	9
I RAZRED – IV godina učenja	9
II RAZRED – V godina učenja	13
III RAZRED – VI godina učenja	17
IV RAZRED – VII godina učenja	20
F. DIDAKTIČKE PREPORUKE ZA REALIZACIJU PREDMETA.....	23
G. PRILAGOĐAVANJE PROGRAMA DJECI SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA I NADARENIM UČENICIMA.....	29
H. VREDNOVANJE OBRAZOVNO-VASPITNIH ISHODA.....	31
I. USLOVI ZA REALIZACIJU PREDMETA	40

A. NAZIV PREDMETA

NJEMAČKI JEZIK (drugi strani jezik)

B. ODREĐENJE PREDMETA

Kao maternji, njemački jezik se govori u Njemačkoj, Austriji, Švajcarskoj, Lihtenštajnu, Luksemburgu, djelovima Namibije, Elzasu, Lotringenu, istočnoj Belgiji i južnom Tirolu. Njemački kao maternji jezik govori 105 miliona ljudi. Veoma je zastupljen u privredi i nauci, a njegovo izučavanje u Crnoj Gori je od posebnog značaja i zbog potreba turističke privrede. Ukidanje granica u Evropi i internacionalizacija života, nameću potrebu za poznavanjem i upotrebom najmanje dva strana jezika, gdje će njemački, svakako, imati posebno mjesto. Njegova trenutna medijska upotreba (kablovska i satelitska televizija), čini ga sve popularnijim na našem govornom području.

Ovaj program je rađen za komunikativnu, interkulturalnu nastavu u čijem je središtu i čiji je kreator učenik¹, koji je novim didaktičko-metodičkim principima i planiranjem nastave motivisan da u individualnim i kolektivnim procesima učenja savlada i aktivno upotrebljava njemački jezik.

Izražene potrebe za aktivnim znanjem njemačkog jezika i naša sve intenzivnija usmjerenost ka saradnji sa zemljama njemačkog govornog područja na svim nivoima, iziskuju i efikasniji rad na širenju mreže škola u kojima bi se učio.

Njemački jezik kao drugi strani jezik izučava se od prvog do četvrtog razreda gimnazije kao obavezni predmet.

Fond časova namijenjen nastavi predmeta *Njemački jezik kao drugi strani jezik* po razredima:

Razred	Sedmični broj časova	Ukupni broj časova	Obavezni dio (80–85%)	Otvoreni dio (15 do 20%)	Teorijska nastava (TN)	Vježbe i ostali vidovi
I	3	108	88	20	46	62
II	3	108	88	20	46	62
III	3	108	88	20	46	62
IV	3	99	82	17	42	57

Broj časova teorijske nastave i vježbe izračunat je u odnosu na ukupan broj časova.

---

¹Svi izrazi koji se u ovom dokumentu koriste u muškom rodu, obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

C. CILJEVI PREDMETA

Izučavanje njemačkog jezika kao drugog stranog jezika ima za cilj interkulturalni razvoj ličnosti, toleranciju, saradnju, poštovanje ličnosti i njenih prava, zdravo poimanje života i demokratije, nove oblike samostalnosti, srijetanje sa novim kulturama i direktne kontakte sa ljudima van granica svoje zemlje.

Učenici će:

- razviti sposobnost uspješne i samostalne komunikacije sa maternjim i nematernjim govornicima njemačkog jezika u skladu sa očekivanim nivoom znanja;
- razviti sposobnost i strategije za produktivnu primjenu jezika;
- usvojiti strategije za učestvovanje u razgovoru;
- razviti sposobnost kritičkog korišćenja različitih izvora informacija;
- razviti sposobnost za uravnotežene izjave u slučaju nesporazuma;
- usvojiti znanja koja im pomažu u sticanju, očuvanju i korišćenju informacija;
- razviti sposobnost obrade dobijenih informacija iz različitih izvora (prepričavati, prezentovati itd);
- naučiti da na verbalan i neverbalan način izražavaju svoje stavove i osjećanja;
- naučiti da uvažavaju i poštuju međukulturne razlike.

Za realizaciju navedenih opštih ciljeva u nastavi njemačkog jezika, učenici razvijaju sljedeće generičke vještine:

Skup znanja, vještina i vrijednosti koje su neophodne za život i rad u savremenom svijetu, koje pojedinačno nijesu školski predmeti, ali bi trebalo da se uče i razvijaju kroz sve predmetne i ostale aktivnosti u školi.

A. Kognitivne vještine:

- A1. Informaciona pismenost
- A2. Sposobnost učenja
- A3. Rješavanje problema i donošenje odluka
- A4. Kreativnost i inovativnost
- A5. Kritičko mišljenje

B. Socijalno-emocionalne vještine:

- B1. Poznavanje sebe i upravljanje sobom (samosvijest i kontrola emocija)
- B2. Uspostavljanje i održavanje dobrih odnosa sa drugima (socijalna svijest, empatija, komunikacija, rješavanje konflikata, saradnja itd.)

C. IKT pismenost

- C1. Ovladavanje IKT vještinama i alatima
- C2. Primjena IKT u drugim oblastima učenja i rada
- D. Odgovoran odnos prema sebi i životnoj sredini

A. Kognitivne vještine

Obuhvataju skup vještina i sposobnosti koje se odnose na uspješno prilagođavanje promjenljivim uslovima života i rada. Razvijaju se u nastavi svih predmeta kroz učenje, a zavise od načina na koji je organizovano to učenje.

A1. Informaciona pismenost

Odnosi se na sposobnost identifikovanja, pronalaženja i razumijevanja informacija iskazanih u različitim oblicima i na različite načine, kao i njihovo etičko korišćenje i interpretiranje.

Obuhvata:

- sposobnost identifikovanja mogućih izvora informacija i odabira onih koji su relevantni za dati problem;
- sposobnost da se pristupi informacijama korištenjem različitih tehnika i alata za pretraživanje i prikupljanje informacija;
- sposobnost da se razumiju i koriste informacije izražene na različite načine (tekst, video, zvuk i sl.) i u različitim oblicima (simbolički, grafički, tabelarno itd.);
- sposobnost upoređivanja, selektovanja i organizovanja informacija prikupljenih iz različitih izvora;
- sposobnost efikasnog prezentovanja informacija uz pomoć različitih sredstva i načina prezentovanja;
- poštovanje etičkih standarda u korišćenju informacija (poštovanje intelektualnih prava u posredovanju informacija i znanja).

A2. Sposobnost učenja

Podrazumijeva ovladavanje metodama i tehnikama efikasnog učenja, kao i razvijanje samopouzdanja i želje za istrajnim učenjem i permanentnim intelektualnim usavršavanjem.

Obuhvata:

- razvijenu motivaciju za učenjem i želju za dugoročnim intelektualnim usavršavanjem (motivaciono područje);
- poznavanje metoda i tehnika efikasnog učenja (kognitivno područje);
- razvijene sposobnosti samoorganizovanja i samsavršavanja vlastitih intelektualnih aktivnosti (metakognitivno područje).

A3. Rješavanje problema i donošenje odluka

Određuje se kao sposobnost pojedinca da u promjenljivim uslovima života rješava problem i donosi racionalne odluke (adaptivno ponašanje). Odnosi se na sposobnost uočavanja i rješavanja problema u situacijama kada se do rješenja ne može doći rutinski, samo na osnovu postojećeg znanja i iskustva.

Obuhvata:

- sposobnost identifikovanja problema - prepoznavanje, tačno lociranje i definisanje problema;
- toleranciju na neizvjesnost, nejasnost, nedovršenost;
- sposobnost kreiranja mogućih rješenja (različitih alternativa, mogućnosti i sl.);
- sposobnost donošenja odluka na osnovu razmatranja alternativa i njihovih posljedica (analiziranje posljedica i donošenje odluka);
- istrajno i ka cilju usmjereno djelovanje, kako bi se donesena odluka verificovala i eventualno prevazišla prepreka.

A4. Kreativnost i inovativnost

Određuje se kao sposobnost, ali i stav pojedinca da stvari i događaje u svojoj sredini posmatra na originalan, nov, neuobičajen način, kao i sposobnost kombinovanja postojećih znanja i informacija u cilju stvaranja novih produkta, ideja, sredstava koja su istovremeno originalna i korisna.

Obuhvata:

- otvorenost za nove, neuobičajene ideje i rješenja;
- sposobnost kombinovanja ranije stečenih znanja kako bi se dalo novo ili djelimično novo rješenje;
- fleksibilnost i često mijenjaje direkcije mišljenja;
- sposobnost smišljanja rijetkih, neuobičajenih, ali i dalje pažnje vrijednih ideja;
- sposobnost smišljanja velikog broja novih rješenja (fluentnost);
- upornost u promovisanju novih ideja.

A5. Kritičko mišljenje

Određuje se kao sposobnost, ali i stav pojedinca da aktivno, pažljivo i istrajno preispituje, procjenjuje i vrednuje različite kategorije intelektualnih produkta (znanja, informacije, uvjerenja i sl.) sa kojima dolazi u dodir, a sa ciljem donošenja argumentovanog suda o njihovoj relevantnosti, valjanosti, konzistentnosti itd.

Obuhvata:

- sposobnost da se u odnosu na dati kriterijum, uslov, ocijeni ispravnost, dosljednost, istinitost određenog stava, rješenja i sl.;
- vladanje strategijama evaluacije informacija (pronalaženje nedostataka, nedosljednosti, nedorečenosti, grešaka u logici određenih ideja, pretpostavki, zaključaka, tvrdnji ili teorija);
- razlikovanje činjenica od interpretacija i mišljenja;
- sposobnost davanja argumenata, sposobnost uočavanja i nalaženja argumenata;
- sposobnost da se prepozna stanovište autora koje nije eksplicitno dato;
- razumijevanje indirektnih i implicitnih poruka teksta, razumijevanje konteksta u tumačenju poruke.

B. Socijalno-emocionalne vještine

Predstavljaju skup socijalno-emocionalnih vještina i sposobnosti koje omogućavaju pojedincu da prepozna i tačno procijeni svoje i tuđe emocije, namjere, vrijednosti, interese i stavove, kao i upotrebu tih saznanja u usmjeravanju vlastitog ponašanja sebe i tokom odnosa sa drugim ljudima. Uče se kroz komunikaciju, saradnju, i međusobnu razmjenu sa nastavnikom²

---

²Svi izrazi koji se u ovom dokumentu koriste u muškom rodu, obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

i drugim učenicima u atmosferi učionice i škole.

B1. Poznavanje sebe i upravljanje sobom (samosvijest i kontrola emocija)

Pretpostavlja skup sposobnosti prepoznavanja, razumijevanja i kontrole vlastitih, ali i tuđih emocija.

Obuhvata:

- SAMOSVJESNOST – poznavanje sebe, vlastitih želja, namjera, mogućnosti (dobre i loše strane);
- SAMOPOUZDANJE – vjera u sebe, zastupanje sebe ne ugrožavajući potrebe drugih;
- SAMOSTALANOST – sposobnost da sam bez kontrole obavlja zadatke, da se osloni na sebe;
- OPTIMIZAM – uvjerenost da je moguće postići uspjeh u onome što se želi;
- RADOZNALOST – znatiželja, nastojanje da se istražuju nove stvari, želja za novim saznanjima (otvorenost za promjene i nove ideje);
- ODGOVORNOST – težnja da se izvrše preuzete obaveze, da se drži dato obećanje;
- UPORNOST – težnja da se istraje na postavljenim ciljevima uprkos preprekama i smetnjama;
- INICIJATIVNOST – spremnost da se preduzme akcija, da se ne čeka rješenje.

B2. Uspostavljanje i održavanje dobrih odnosa sa drugima (socijalna svijest, empatija, komunikacija, rješavanje konflikata, saradnja itd.)

Podrazumijeva skup vještina i sposobnosti koje se odnose na upravljanje i održavanje dobrih odnosa sa drugim ljudima.

Obuhvata:

- SARADLJIVOST - spremnost pojedinca da sarađuje i radi sa drugima u grupi ili timu;
- TOLERANCIJA – prihvatanje i uvažavanje različitog, drugačijeg mišljenja i sl.;
- KOMINIKACIJSKE VJEŠTINE – sposobnost djelotvornog komuniciranja, sprečavanja i rješavanja nesporazuma/konflikata, sposobnost prezentovanja, izlaganja i dokazivanja i sl.;
- VJEŠTINE PLANIRANJA, ORGANIZOVANJA I VOĐENJA;
- VJEŠTINE AKTIVNOG SLUŠANJA I PREGOVARANJA;
- VJEŠTINE KONSTRUKTIVNOG RJEŠAVANJA PROBLEMA.

C. IKT pismenost

Obuhvata skup vještina i sposobnosti koje podrazumijevaju poznavanje karakteristika savremenih informaciono - informatičkih sredstava (kompjuter, tablet, telefon itd.), njihovih mogućnosti i aplikacija, kao i sposobnost da se to znanje primijeni za produktivno rješavanje različitih životnih problema i situacija (u različitim oblastima učenja i rada). Biti informatički kompetentan znači sigurno i kritički koristiti informatičku tehnologiju za pronalaženje, primanje, pohranjivanje, proizvodnju, predstavljanje i razmjenu informacija.

C1. Ovladavanje IKT vještinama i alatima;

C2. Primjena IKT u drugim oblastima učenja i rada.

D. Odgovoran odnos prema sebi i životnoj sredini

Obuhvata skup sadržaja, vještina i vrijednosti koje su po prirodi interdisciplinarne, te se uče i razvijaju kroz sadržaje različitih predmeta.

D. POVEZANOST SA DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Za nastavu njemačkog jezika odabrane su nastavne oblasti i teme koje su najuže povezane sa raznim područjima izučavanja u opštoj i dvojezičnoj gimnaziji. Njihovo objedinjavanje u nastavnom procesu olakšava i pomaže da učenik lakše formira i koristi svoje vlastito znanje.

Nastava njemačkog jezika najviše i najbliže se vezuje za nastavu maternjeg jezika i nekog drugog stranog jezika i olakšava razvijanje i usavršavanje jezičkih vještina i njemačkog jezika. Upoređivanje sličnosti i razlika čine specifičnosti jezika bližim i primjenljivijim. Približavanje svijetu književnosti sigurno podstiče interesovanje za njemačku književnu baštinu, njegovanje lijepih riječi i razvijanje ljubavi prema čitanju i obogaćivanju saznanja o kulturnim vezama i njihovom širenju.

Učenik u okviru nastavnog predmeta *sociologija* stiče odgovarajuća znanja o društvu i načinu razmišljanja, što omogućava lakše shvatanje ideja i vremena velikih imena u ovoj oblasti na njemačkom govornom području. Život u ravnoteži sa prirodom i zdravom okolinom, povezuje nastavu njemačkog jezika sa *ekologijom, biologijom, fizikom i hemijom*. Određeni sadržaji iz *geografije, istorije, likovne i muzičke umjetnosti* u vezi su sa nastavom njemačkog jezika u tematskim oblastima u kojima se obrađuju geografske, istorijske, društveno-političke, socijalne i kulturne karakteristike zemalja i naroda njemačkog govornog područja.

Prilikom učenja njemačkog jezika veoma su važne, i uvijek u prvom planu, vještine za čije uspješno savladavanje učenici koriste lična znanja i iskustva razvijana i stečena putem komunikacijskih, socijalnih, ličnih ili nastavnih vještina različitih predmeta – *informatike* ili međupredmetnih oblasti – *profesionalna orijentacija*. Da bi se ostvarila veća međupredmetna povezanost i veza predmetnih područja i vještina, potrebna je saradnja kolega u školi i pažljivo zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova i programa. Takav način planiranja predstavlja za nastavnike lakše i efikasnije ostvarivanje nastavnih i obrazovnih ciljeva, a za učenike produktivnije učenje i sticanje znanja. To se odnosi i na pravilan odabir tema i korelacije sa oblastima i područjima interesovanja učenika.

Napomena: Međupredmetne oblasti/teme su obavezne u svim nastavnim predmetima i svi nastavnici su obavezni da ih ostvaruju. Međupredmetne oblasti/teme su sadržaji koji omogućavaju da se u opšteobrazovni kurikulum uključe određeni ciljevi i sadržaji obrazovanja koji nijesu dio formalnih disciplina ili pojedinih predmeta, ili koji su po strukturi interdisciplinarni. Ovi sadržaji doprinose integrativnom pristupu opšteg obrazovanja i u većoj mjeri povezuju sadržaje pojedinih predmeta.

E. OBRAZOVNO-VASPITNI ISHODI PREDMETA

I RAZRED – IV godina učenja

Obrazovno-vaspitni ishod 1 <i>Na kraju učenja učenik će moći da razumije srednje duge tekstove sa sadržajima iz svakodnevnog života.</i>
Ishodi učenja <i>Tokom učenja učenik će moći da:</i> <ul style="list-style-type: none">
– razumije suštinu slušanog teksta o sadržajima iz svakodnevnog života;
– i zdvaja specifične informacije;
– prepoznaje okolnosti sporazumijevanja i raspoloženja govornika;
– iznese mišljenje o određenim informacijama iz teksta i poveže ih sa sopstvenim iskustvom i znanjem.
Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda Aktivnosti učenja Učenici: <ul style="list-style-type: none">
– slušaju autentične tekstove (razgovore, intervjuje, opise, priče, pjesme) i reaguju verbalno; - odgovaraju na pitanja;
– dopunjavaju tekst;
– rješavaju zadatke višestrukog izbora;
– prepričavaju odslušani tekst ili igraju uloge;
– reaguju neverbalno;
– izvršavaju naredbe;
– povezuju sliku sa tekstom. <p>a) Broj časova realizacije (okvirno): 24</p>
Obrazovno-vaspitni ishod 2 <i>Na kraju učenja učenik će moći da se sporazumijeva u kratkim i srednje dugim komunikativnim situacijama.</i>
Ishodi učenja <i>Tokom učenja učenik će moći da:</i> <ul style="list-style-type: none">
– povezano govori, opisuje svakodnevne radnje i događaje, pravi poređenja, govori o svojim željama, potrebama i namjerama;
– uz prihvatljiv izgovor i intonaciju učestvuje u razgovoru;
– sporazumijeva se u kratkim i jednostavnim razgovorima bliskim svakodnevnom životu;
– izrazi (ne)dopadanje, (ne)slaganje, savjet, sugestiju;
– traži i daje informacije, uputstva za snalaženje u prostoru, dozvolu;
– diskutuje o bliskim temama iz svakodnevnog života;
– daje obrazloženje o svojim stavovima na određenu temu.
Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda <p>a) Aktivnosti učenja</p> Učenici: <ul style="list-style-type: none">
– učestvuju u intervjuu;

- sastavljaju dijaloge;
- prepričavaju;
- opisuju;
- igraju uloge;
- izvještavaju;
- diskutuju;
- rješavaju problemske zadatke.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 28

Obrazovno-vaspitni ishod 3

Na kraju učenja učenik će moći da razumije glavne informacije iz teksta na poznatu temu.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- prepozna vrstu teksta (pisma, prospekti, novinski članci, poezija);
- prepriča određeni tekst;
- uoči i izdvoji posebnu informaciju;
- prepozna određene okolnosti i komentariše ih.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- čitaju razlišite vrste teksta i reaguju verbalno i neverbalno;
- odgovaraju na pitanja;
- povezuju izmiješane fragmente teksta i sklapaju ih u smisaonu cjelinu;
- rješavaju zadatke višestrukog izbora;
- rješavaju zadatke „tačno/ netačno“;
- povezuju date naslove sa djelovima teksta;
- daju naslov djelovima teksta;
- popunjavaju tekst s prazninama;
- slijede uputstva.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 27

Obrazovno-vaspitni ishod 4

Na kraju učenja učenik će moći da piše kraće tekstove koristeći jednostavne izraze i rečenice.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- opiše ljude, događaje, mjesta i osjećanja;
- jasno povezuje ideje;
- poznaje pravila interpunkcije i pravopisa;
- primjenjuje gramatička pravila i vokabular u novom kontekstu;
- piše mejlove (formalne/neformalne);
- popunjava formulare.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- pišu pisma, poruke, izvještaje, priče;
- ispunjavaju formulare;
- rade na projektnim zadacima.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 26

c) Sadržaji/pojmovi:

Glagol-Verb:

- Präsens und Perfekt von regelmäßigen, unregelmäßigen und frequenten trennbaren sowie untrennbaren Verben; Perfekt der Verben auf -ieren
- Modalverben: *mögen+möchten, können, müssen, dürfen, sollen, wollen* im Präsens;
- Präteritum von *sein und haben, Modalverben*;
- Verben mit Wechselpräpositionen: *stehen, stellen, sitzen,...*
- Reflexive Verben
- Verben mit Präpositionen: *warten auf, sich treffen mit,...*
- Konjunktiv II: *wäre, hätte, würde, könnte.*

Imenica-Substantiv

- Genus der Nomen
- Nomen im Nominativ, Dativ und Akkusativ;
- Komposita;
- Nominalisierter Infinitiv.

Član-Artikel

- Bestimmter und unbestimmter Artikel im Nominativ, Dativ und Akkusativ
- Possessivartikel (Dativ)

Pridjev- Adjektiv

- Prädikativ;

- Deklination der Adjektive nach dem bestimmten, unbestimmten Artikel und nach dem Nullartikel
- Zahladjektive;
- Komparation;

Zamjenica-Pronomen

- Personal-und Possesivpronomen im Nominativ, Dativ und Akkusativ;
- Demonstrativpronomen *dieser/diese/dieses; jeder, jede, jedes;*
- *Man, alles, etwas;*
- Indefinitpronomen *einer, man, keiner...*

Prijedlog-Präposition

- Frequente Präpositionen mit Dativ und Akkusativ (*aus, bei, mit, von, nach, zu, durch, für, ohne*);
- Wechselpräpositionen;
- Temporal und lokal (als feste Wendung).

Rečenica-Satz

- W-Frage;
- Ja/Nein –Frage;
- Verbstellung im Aussagesatz;
- Satzklammer (mit zweiteligem Prädikat)
- Aufforderung;
- *und, aber, denn, oder;*
- *deshalb; trotzdem*
- Nebensätze mit *weil, wenn, dass;*
- Negation mit *nein, nicht, kein.*
- Indirekte Fragen mit Fragepronomen; Indirekte Fragen bei Ja-/Nein-Fragen
- Passiv Präsens
- Stellung der Objekte im Satz: *Ich gebe meinem Bruder ein Buch. / Ich gebe es ihm.*

II RAZRED – V godina učenja

Obrazovno-vaspitni ishod 1

Na kraju učenja učenik će moći da razumije suštinu složenijeg teksta sa tematikom iz svakodnevnog života.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije pojedinosti iz izlaganja na poznatu temu;
- prepozna okolnosti sporazumijevanja i raspoloženja govornika;
- na osnovu poznatog konteksta određuje značenje nepoznatih riječi ili izraza;
- razumije srednje duge tekstove primjenjujući različite stilove čitanja (razgovore, intervjuje, opise, priče, pjesme).

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- slušaju srednje duži tekst (razgovore, intervjuje, opise, priče, pjesme);
- reaguju verbalno i neverbalno;
- pišu bilješke;
- odgovaraju na pitanja;
- dopunjavaju tekst;
- rješavaju zadatke višestrukog izbora;
- prepričavaju odslušani tekst;
- izvršavaju naredbe;
- povezuju sliku sa tekstom.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 24

Obrazovno-vaspitni ishod 2

Na kraju učenja učenik će moći da sastavlja i izgovara srednje duge i jednostavne tekstove uz prikladan izgovor i intonaciju.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- se snalazi u govornim situacijama iz svakodnevnog života;
- pojasni svoj stav i traži pojašnjenje od sagovornika iznoseći argumente i objašnjenja;
- prenese informacije ili nečije mišljenje;
- izrazi obavezu, dozvolu, upozorenje i zabranu;
- objasni značenje riječi (da sinonim, antonim ili opis);
- iznese stavove, uvjerenja, mišljenja, osjećanja, potrebe i želje;
- povezuje događaje prilikom pripovijedanja.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- učestvuju u intervjuu;
- sastavljaju dijaloge;

- prepričavaju;
- opisuju;
- igraju uloge;
- izvještavaju;
- diskutuju;
- navode argumente;
- opredjeljuju se za nečije mišljenje;
- daju prijedloge;
- preporučuju.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 28

Obrazovno-vaspitni ishod 3

Na kraju učenja učenik će moći da čita različite vrste teksta sa tematikom iz svakodnevnog života.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije glavne informacije u datom tekstu na poznatu temu;
- izdvaja pojedinosti;
- pronade veze među djelovima teksta;
- raščlani činjenice i mišljenja;
- zaključi značenje riječi iz konteksta.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- odgovaraju na pitanja;
- reaguju verbalno i neverbalno;
- izmiješane fragmente teksta sklapaju u smisaonu cjelinu;
- rješavaju zadatke višestrukog izbora;
- rješavaju zadatke „tačno/ netačno“;
- povezuju date naslove sa djelovima teksta;
- daju naslov djelovima teksta;
- slijede uputstva.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 27

Obrazovno-vaspitni ishod 4

Na kraju učenja učenik će moći da piše srednje duge tekstove.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- piše nezavisne/zavisne rečenice, primjenjujući gramatička pravila i vokabular u novom leksičkom okruženju;
- pravilno strukturira tekst jasno povezujući ideje;
- koristi odgovarajuće jezičke strukture, vokabular, uz pravilnu interpunkciju i pravopis;
- vodi prepisku na poznatu temu (poruka, mejl, pismo);
- iznosi mišljenje o bliskim temama;
- opisuje događaje, mjesta, osjećanja.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- pišu poruke, mejlove, pisma, izvještaje i priče;
- rade na projektnim zadacima;
- ispunjavaju formular.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 26

c) Sadržaji/pojmovi:

Glagol-Verb

- Verbkonjugation im Präteritum (starke, schwache und gemischte Verben): *tanke-tankte, sehen-sah, denken-dachte*;
- Plusquamperfekt;
- Verben und Ausdrücke mit *es*: *es gibt, es ist leicht, es ist schwer...*;
- Verben mit Präpositionen.

Imenica- Nomen

- Nomen im Nominativ, Genitiv, Dativ und Akkusativ;
- Nomendeklination im Plural (Dativ).

Član-Artikelwort

- Bestimmter und unbestimmter Artikel im Nominativ, Genitiv, Dativ und Akkusativ
- Negationsartikel;
- Nullartikel;
- Possessivartikel (Dativ).

Pridjev-Adjektiv

- Adjektiv im prädikativen Gebrauch;
- Adjektiv im attributiven Gebrauch: unbestimmter und bestimmter Artikel + Adjektiv im Nominativ, Akkusativ und Dativ;
- Adjektivdeklinationen;
- Komparation.

Zamjenica-Pronomen

- Personal-und Possesivpronomen im Nominativ, Dativ und Akkusativ;
- Demonstrativpronomen *dieser/diese/dieses; jeder, jede, jedes;*
- Fragepronomen (*welch-*);
- Relativpronomen *der, das, die* im Nominativ, Dativ und Akkusativ;
- Indefinitivpronomen *einer/ meiner/ keiner/ welche/...; jemand-/niemand-; manch-/ was für ein/ jeder.*

Prijedlog-Präposition

- Präpositionen mit Dativ;
- Präpositionen mit Akkusativ;
- Wechselpräpositionen;
- Präposition *wegen* + Genitiv
- Präposition *trotz* + Genitiv
- Temporale Präpositionen (*während, innerhalb, außerhalb*) + Genitiv

Negation

- *Nicht, nein;*
- *Kein* im Nominativ, Akkusativ und Dativ.

Rečenica-Satz

- Temporalsätze mit *wenn* und *als*;
- Konzessivsätze mit *obwohl*
- Relativsätze
- Finalsätze mit *um...zu+Infinitiv* und *damit*
- Konjunktiv II: Irreale Bedingungen mit *wenn*
- Konjunktiv II Vergangenheit
- Irreale Wünsche
- Infinitiv mit *zu*
- Konjunktionen *statt...zu/ohne...zu*
- Zweiteilige Konjunktionen: *nicht nur...sondern auch, zwar...aber, entweder...oder*
- Passiv Präsens mit Modalverben

III RAZRED – VI godina učenja

Obrazovno-vaspitni ishod 1

Na kraju učenja učenik će moći da razumije srednje duge autentične tekstove na različite teme.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije izlaganje u kome se poznati jezik javlja u novom kontekstu;
- shvata suštinu složenijeg teksta;
- određuje značenje nepoznatih riječi u kontekstu;
- prepoznava stavove, emocije i okolnosti sporazumijevanja;
- prati tok događaja prilikom dužeg izlaganja;
- uoči specifične informacije u tekstu.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- slušaju autentične tekstove (razgovore, intervju, opise, priče, pjesme);
- pišu bilješke;
- popunjavaju praznine u tekstu;
- odgovaraju na pitanja;
- rješavaju zadatke višestrukog izbora ili „tačno/netačno“;
- izvršavaju naredbe.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 24

Obrazovno-vaspitni ishod 2

Na kraju učenja učenik će moći da uspostavi komunikaciju pravilnim korišćenjem jezičkih sredstava.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- započne, održava razgovor i mijenja temu;
- izrazi emocije različitog intenziteta, vjerovatnoću (ne)mogućnost, žaljenje;
- kritikuje, savjetuje, iznosi pretpostavke;
- povezano govori o sopstvenom iskustvu i stvarima koje su mu poznate;
- opisuje situaciju, događaj, mjesto;
- nabraja, naglašava važne elemente, daje definicije, rezimira, donosi zaključke.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- učestvuju u intervjuu;
- razgovaraju;
- sastavljaju dijaloge;
- prepričavaju;
- opisuju;
- igraju uloge;
- izvještavaju;
- diskutuju;

- prezentuju;
- navode argumente.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 28

Obrazovno-vaspitni ishod 3

Na kraju učenja učenik će moći da u složenijim tekstovima izdvoji bitne informacije.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije smisao autentičnih tekstova (novinske članke, pisma, kritike, reklame, intervju);
- prepriča određeni tekst;
- objasni značenje riječi (da sinonim, antonim ili opis);
- iznese stavove, uvjerenja, mišljenja, osjećanja, potrebe i želje;
- povezuje događaje prilikom pripovijedanja;
- analizira lakši književni tekst.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- odgovaraju na pitanja;
- reaguju verbalno i neverbalno;
- izmiješane fragmente teksta sklapaju u smisaonu cjelinu;
- rješavaju zadatke višestrukog izbora;
- rješavaju zadatke „tačno/ netačno“;
- povezuju date naslove sa djelovima teksta;
- daju naslov djelovima teksta;
- slijede uputstva;
- rezimiraju;
- čitaju književne tekstove i razgovaraju o njima;
- rade dramatizaciju teksta.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 27

Obrazovno-vaspitni ishod 4

Na kraju učenja učenik će moći da piše srednje duge i srednje složene tekstove uz pomoć odgovarajućih jezičkih struktura, jasno povezujući ideje.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- piše različite vrste tekstova uz pomoć odgovarajućeg jezičkog izraza (formalno i neformalno pismo/mejl, CV, izvještaj, priču);
- prepriča u pismenoj formi jednostavne prethodno obrađene tekstove;
- kreira nove tekstove koristeći uvježbana jezička sredstva.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- pišu formalno/neformalno pismo/mejl;
- opisuju;

- pišu izvještaj, priču;
- rade na projektnim zadacima.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 26

c) Sadržaji/pojmovi:

Glagol – Verb

- Futur I
- Verben mit Präpositionen
- Passiv Perfekt und Passiv Präteritum

Imenica – Substantiv

- Adjektiv als Nomen: *der/die Bekannte*
- N-Deklination: ein Kollege, einen Kollegen
- Wortbildung von Nomen (Komposita)

Pridjev – Adjektiv

- Komparation;
- Adjektivdeklinaton im Komparativ und Superlativ: *ein größeres Haus, das größere Haus/das größte Haus*
- Adjektive auf – *bar, - ig, - isch*;
- Partizip Präsens als Adjektiv
- Herkunftsadjektive.

Prijedlozi – Präpositionen

- Präpositionen mit Akkusativ, Dativ;
- Wechselpräpositionen;
- *Trotz, wegen* + Genitiv;
- Präposition *außer* + Dativ
- Temporale Präpositionen *während, außerhalb, innerhalb* + Genitiv.

Rečenica – Satz

- Konjunktion *falls*;
- Temporalsätze mit Konjunktionen *während, nachdem, bevor*

- Temporalsätze mit *seit/seitdem* und *bis*
- Vergleichssätze mit der Konjunktion *als ob*
- Kausalsätze mit *da*
- Konjunktion *indem*
- Konjunktionen *ohne dass/ohne zu*
- Zweiteilige Konjunktionen *je...desto/umso*
- Zweiteilige Konjunktionen *sowohl...als auch, weder...noch*
- Relativsatz mit Präpositionen
- Relativsatz mit *wo* und *wer*

IV RAZRED – VII godina učenja

Obrazovno-vaspitni ishod 1

Na kraju učenja učenik će moći da razumije složeni slušani tekst na govornom i standardnom jeziku na poznatu temu iz svakodnevnog života.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije opšti smisao i uoči bitne informacije u audio/video-zapisima na standardnom jeziku (snimljene poruke, vijesti, intervjui);
- izrazi stavove, ideje, mišljenja i emocije;
- uoči specifične informacije u tekstu na standardnom jeziku;
- shvati suštinu složenijeg teksta (oglas, reklame, predavanja, blogovi...);
- prepozna skriveno značenje rečenice iz teksta prilagođenog njihovom nivou znanja.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- slušaju autentične tekstove (razgovor, intervju, opis, priču, pjesme);
- pišu bilješke;
- popunjavaju praznine u tekstu ili tabele;
- rješavaju zadatke višestrukog izbora ili „tačno/netačno“;
- povezuju informacije sa datim vizuelnim sadržajem;
- odgovaraju na postavljena pitanja (slobodan odgovor).

b) Broj časova realizacije (okvirno): 20

Obrazovno-vaspitni ishod 2

Na kraju učenja učenik će moći da vodi jasan i povezan razgovor.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razmjenjuje mišljenja tokom diskusije na poznate teme;
- argumentuje na metodičan način;

- rezimira priče, novinske članke, diskusije, izlaganja, intervjue;
- u kraćem izlaganju predstavi neku temu, prepriča omiljeni film, knjigu;
- koristi brzinu i ritam prirodnog govora birajući prikladne strukture i vokabular;
- drži prezentacije na poznate teme poštujući pravila strukture prezentacije.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- učestvuju u intervjuu;
- razgovaraju;
- sastavljaju dijaloge;
- prepričavaju;
- opisuju;
- igraju uloge;
- izvještavaju;
- diskutuju;
- prezentuju;
- navode argumente;
- pripremaju kraće izlaganje.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 26

Obrazovno-vaspitni ishod 3

Na kraju učenja učenik će moći da razumije tekstove o savremenim problemima društva u kojima se iznose mišljenja, argumenti i kritike.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije ključne ideje autentičnog teksta;
- u složenijem tekstu brzo uoči najvažnije informacije;
- shvati bitne elemente službene prepiske;
- čita tekstove u tradicionalnim i savremenim medijima na njemačkom jeziku, prilagođenim njihovom nivou znanja i starosti;
- objasni značenje riječi (da sinonim, antonim ili opis).

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- odgovaraju na pitanja;
- reaguju verbalno i neverbalno;
- izmiješane fragmente teksta sklapaju u smisaonu cjelinu;
- rješavaju zadatke višestrukog izbora;
- rješavaju zadatke „tačno/ netačno“;
- povezuju date naslove sa djelovima teksta;
- daju naslov djelovima teksta;
- slijede uputstva;
- rezimiraju;

- čitaju književne tekstove i analiziraju iste;
- rade dramaturgiju teksta.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 25

Obrazovno-vaspitni ishod 4

Na kraju učenja učenik će moći da piše različite vrste tekstova uz pomoć odgovarajućeg jezičkog izraza (pismo, mejl, rezime, članak, izvještaj, priču, sastav u kome iznosi argumente za i protiv nekog gledišta, esej, žalbu, molbu).

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- pravilno strukturira tekst jasno povezujući ideje, koristeći odgovarajuća jezička sredstva;
- samostalno organizuje proces pisanja;
- izvrši sintezu informacija i argumenata prikupljenih iz različitih izvora;
- koristi odgovarajuće jezičke strukture, vokabular uz pravilnu interpunkciju i pravopis;
- samostalno piše neformalne tekstove, a kod formalnih se upravlja datim modelom.

Didaktičke preporuke za realizaciju obrazovno-vaspitnog ishoda

a) Aktivnosti učenja

Učenici:

- pišu formalno/neformalno pismo/mejl;
- argumentuju;
- opisuju;
- pišu izvještaj, priču, esej, članak, žalbu, molbu, komentar;
- rade na projektnim zadacima.

b) Broj časova realizacije (okvirno): 25

c) Sadržaji/pojmovi:

Glagol – Verb

- Das Verb lassen;
- Bedeutungen des Konjunktiv II;
- Zustandspassiv;
- Verben mit Präpositionen (frequente Verben).

Imenica – Nomen

- Wortbildung: Vorsilben bei Nomen
- Wortbildung: Nominalisierung von Verben

Pridjev – Adjektiv

- Partizip I und II als Adjektiv
- Wortbildung: Nachsilben bei Adjektiven
- Adjektive mit Präpositionen

Rečenica – Satz

- Zweiteilige Konnektoren;
- Mittelfeld im Hauptsatz;
- Kausale Zusammenhänge;
- Uneingleitete wenn-Sätze;
- Dass-Sätze und ihre Entsprechungen;
- Temposale Zusammenhänge.

F. DIDAKTIČKE PREPORUKE ZA REALIZACIJU PREDMETA

Principi nastave njemačkog jezika

Savremena nastava njemačkog jezika upućena je prvenstveno razvijanju komunikativne kompetencije učenika i njegovim interesovanjima, potrebama i posebnostima. Učenik je u središtu nastavnog procesa i ovaj vid nastave omogućava podsticanje kako intelektualnih tako i emocionalnih, praktičnih i estetskih sposobnosti i potreba učenika.

Stavljanjem učenika u središte nastavnog procesa postiže se aktivnost, samoodgovornost, inicijativnost i kreativnost učenika u individualnom i kooperativnom učenju, određivanju tema, sadržaja, oblika rada i unapređenje produktivnih jezičkih vještina. Samim tim, metodička i didaktička transparentnost nastavnika je fleksibilnija. Nastavnik unapređuje i pomaže samostalan i kreativan rad učenika, motiviše i podstiče njihovo samopouzdanje. Kod učenika se razvija pozitivna radoznalost tako što se uvažava njihova želja da isprobaju nešto novo, da odaberu djelatnost i daju rješenja, pruža im se mogućnost da uče jedno sa drugim i jedno od drugoga, osjećaju se slobodnim i sposobnim u razvijanju komunikativnih aktivnosti. Učenik je kreator i ne zavisi više od vodeće uloge nastavnika.

Primjenom ove metode do izražaja dolazi učenikova naklonost, potreba, talenat, iskustvo, predznanje, kao i društvene potrebe, norme i vrijednosti. Za sticanje znanja i vještina određene su, u okviru tematskih oblasti, odgovarajuće teme. One su prilagođene ciljnoj grupi, orijentisane na iskustvo i interesovanje učenika i zasnovane na autentičnim tekstovima koji su najbliži stvarnosti kako bi ih učenici lakše i prisnije doživljavali. Na taj način će ih lakše usvajati i produktivno koristiti. One se odnose na svakodnevni život i sazajne potrebe, učenicima su razumljive, motivaciono zahvalne i omogućavaju im da se aktivno transformišu u sadašnje i buduće komunikacione potrebe i uključe u društveni i kulturni život i običaje zemlje, čiji jezik izučavaju, stvarajući sopstvena iskustva na osnovu sličnosti i razlika (slobodno vrijeme, životna sredina, škola, porodica, javni život, međuljudski odnosi, kultura, moralne vrijednosti i konvencije, obrazovanje i nauka, moja zemlja i zemlje čiji jezik učim, društvo i sl.).

Predložene teme su navedene prema klasifikaciji koja je data u *Profile deutsch, Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen* i mogu se dopunjavati shodno potrebama nastave njemačkog jezika.

TEME

Porodica i društvo	lični podaci, porodica; uslovi stanovanja, prijatelji, poznanici, susjedi; posjete, dogovori, pozivnice, dopisivanje, klubovi i udruženja; ljubav i prijateljstvo; problemi i sukobi.
Civilizacija i kultura	običaji, praznici, religija, nauka, književnost, muzika, umjetnost;
Slobodno vrijeme i razonoda	vikend, interesovanja mladih, internet, sport, muzika, književnost, film, pozorište, TV.
Obrazovanje	školovanje, obrazovne institucije, ispiti; vrste i izbor zanimanja.
Ishrana	vrste hrane i pića, zdrava ishrana, restorani.
Zdravlje	djelovi tijela, čula, higijena, zdravlje, bolesti i povrede, bolesti zavisnosti.
Kupovina	vrste prodavnica, kupovina, moda i odijevanje.
Putovanja	praznici, raspust, turistička putovanja, smještaj, znamenitosti prevozna sredstva, dokumenti.
Javne službe, institucije	državne službe i institucije, formulari, zahtjevi.
Aktuelna zbivanja	način života, kultura, tradicija, mediji.
Održivi razvoj i zaštita životne sredine	turizam, ekologija, vremenska prognoza, vremenske nepogode i katastrofe.
Tehnološki razvoj	naučno-tehnološka dostignuća.

Nastavu treba pospešivati i oplemenjivati direktnim kontaktima preko razmjene pisama, mejlova, slušanja autentičnih tekstova i govora, vođenja razgovora u kojima učenik može da iskaže svoje misli i osjećanja. Pored primjene već naučenog, učenik će na taj način biti motivisan za upotpunjavanje svoga znanja uz prijatan osjećaj da njegovo znanje jezika živi.

Procesi razumijevanja kod jezičkih vještina imaju kognitivni karakter i u raznim komunikativnim situacijama realizuju se u međusobnoj zavisnosti.

U ovom periodu učenici u komunikacijskoj funkciji već svjesno mogu da upotrebljavaju jezičke zakonitosti, pa je i nastavni proces tako koncipiran da zahtijeva pretežno upotrebu njemačkog jezika na času. Učenici se osposobljavaju za osamostalivanje i adekvatnu primjenu odgovarajuće komunikativne strategije u realnim komunikativnim situacijama. Za postizanje ovih ciljeva treba koristiti metode i oblike rada koji podstiču komunikativnost, aktivnost, samostalnost i produkciono djelovanje (rad u parovima, grupni rad, intervjui, igre, samostalna obrada teme, učenje podučavanjem, dopisivanje sa vršnjacima sa njemačkog

govornog područja, kreativne radionice, zidne novine, tekstovi, kolaži, razmjena učenika, pozivanje njemačkih autora i nastavnika, kreativno pisanje itd.).

Mogu se vršiti poređenja između njemačkog i maternjeg jezika, a jezička pravila se mogu objašnjavati i na maternjem jeziku. Nastavni materijal je urađen prema tematskom principu s laganom gramatičkom progresijom.

Odabir tema, izbor nastavnog sadržaja i organizacija nastave urađeni su na osnovu svakodnevnih komunikativnih potreba sa interkulturalnim sadržajima i motivacionim pretpostavkama za ovaj uzrast učenika. Upoznavanje sa zemljama u kojima se govori njemački jezik i mogućnost predstavljanja svoje zemlje su tematske oblasti koje se ne mogu izostaviti iz nastave stranog jezika.

Razvijanje jezičkih vještina

Za aktivnu upotrebu jezika kod učenika se razvijaju četiri jezičke vještine: slušanje, govor, čitanje i pisanje.

Razumijevanje onoga što se sluša

Slušanje je usmena receptivna vještina. Razumijevanje onoga što se sluša ima centralnu ulogu u komunikacionom procesu i odnosi se većinom na globalno ili detaljno razumijevanje tekstova, izgovorenih uglavnom na standardnom njemačkom jeziku, prilikom interpretacije tekstova ili u direktnoj komunikaciji. Kod ove vještine međuzavisno su povezani intonacija i razlikovanje rečenica prema intonaciji, izdvajanje onih elemenata koji upućuju na smisao iskaza, poznavanje jezičkih formi i struktura i prepoznavanje i razlikovanje namjera sagovornika i interpretatora teksta (pitanje, molba i sl.).

Jezičke aktivnosti treba organizovati tako da se učenici suočavaju sa raznim tematskim doživljajima i sadržajima, razgovorima ili diskusijama koji se mogu podržavati mimikom i gestikulacijom, kao i onim kod kojih to nije moguće (npr. telefonski razgovor).

Učenici na ovom nivou, naročito u završnoj fazi, treba da se osposobe za razumijevanje i u govornim situacijama koje prate buka i šumovi. Prije nego što se pređe na slušanje teksta, nastavnik/ca odgovarajućim aktivnostima priprema učenike/ce i njihovu pažnju usmjerava na slušanje teksta. Te aktivnosti se zasnivaju na razgovoru o temi teksta, predstavljanju sadržaja, aktiviranju predznanja učenika, ponavljanju najtežih fraza i izraza, a kod težih tekstova i pisanju nekih riječi i fraza na tabli.

Tekstovi moraju da budu autentični i da odgovaraju nivou znanja učenika, naročito u početku kada treba koristiti audio-materijale sa poznatim strukturama i leksikom, dodatne efekte za uvođenje u govornu situaciju, upoznavanje sa zadatkom koji će se rješavati dok se tekst sluša i provjeru dotadašnjeg poznavanja teme, odnosno sadržaja.

Kod slušanja učenik treba da se navikava da razlikuje glasove (muške, ženske, dječje i dr.) i da prati i razumije tok govora u dijalogu, monologu, poruci, igri itd., na koji ne može da utiče. Slušanje teksta, naročito u početku, treba više puta ponoviti, a zatim provjeriti koliko su učenici razumjeli sadržinu teksta (pitanja i odgovori, dopuna rečenica, kratko usmeno prepričavanje, popunjavanje tabele i sl.). Slušanjem

i reagovanjem na ono što su čuli, učenicima se daje mogućnost za izražavanje vlastitih želja, interesovanja, potreba, sklonosti i dr.

Govor

Govor je usmena produktivna vještina koja se iskazuje monologom ili dijalogom. Zajedno sa razumijevanjem putem slušanja, to je komponenta koja je najuže povezana sa komunikacionim procesom.

U nastavi stranog jezika od posebnog je značaja sistematsko razvijanje govornih vještina i sposobnosti. Da bi se postigao taj cilj, nastavnik ima na raspolaganju više vježbi, prije svega sa frekventnim konstrukcijama:

- Komunikacijska funkcija govora u konkretnim situacijama (stupanje u kontakt, pozdravi, informacije o sebi i drugima, prijedlozi, molbe, želje, namjere, savjeti, osjećanja i emocije, naklonost, odbojnost i sl.);
- Odgovor na pitanja;
- Rasprava o događajima;
- Povezivanje onoga što se kaže sa prethodno rečenim;
- Povratne informacije;
- Povezivanje argumenata;
- Uloge u nekim igrama;
- Rješenje nekih problema itd.

Priprema učenika za rad na određenom tekstu je veoma važna. Zadatak nastavnika je da motiviše učenike da razmišljaju o datom tekstu i spontano i fleksibilno ispolje svoje mišljenje u odnosu na sadržaj teksta, da osjeti kad treba da naglasi riječ ili glas, da učenicima omogući da razmisle, osjeti reakciju učenika i ponovi tekst ili preformuliše iskaz, gestom ili mimikom premosti praznine u vokabularu i sl.

Izgrađivanje sopstvene strategije da se uz ograničene izražajne mogućnosti postigne željena komunikacija i aktivno učešće učenika u raspravi o nekom tekstu je od izuzetnog značaja, jer jedino tako učenici mogu da se potrudu da pažljivo slušaju sagovornika i reaguju, da jasno iskazuju svoje misli i da se snalaze u težim jezičkim situacijama (parafraziranje sadržaja, traženje sinonima, zamjena nepoznatih riječi poznatim, opisno izražavanje itd).

Nastavnik kod vježbi govora može da govori učenika snimi, tako da učenik može da doživi svoj govor i uvidi svoje kvalitete i nedostatke. Kod vježbi govora vodi se računa o pravilnom izgovoru i intonaciji. Trebalo bi što više koristiti autentični govor radi formiranja navike za pravilan izgovor, savladavanja vokabulara i gramatičkih elemenata, kao i izgrađivanja strategije za optimalno aktivno korišćenje postojećeg fonda jezičkih sredstava u datim govornim situacijama.

Razumijevanje onoga što se čita

U nastavi stranog jezika razlikuju se **intenzivno** čitanje (za proširivanje jezičkog fonda, govorno i pismeno izražavanje, uspostavljanje jezičkog nivoa i uvježbavanje jezičkih vještina) i **ekstenzivno** (vježbanje usvojenog znanja i razvijanje strategija učenja).

Čitanje je pismena receptivna vještina i može da bude **globalno, selektivno i detaljno**.

Kod **globalnog** razumijevanja prilikom čitanja tekstovi treba da budu zanimljivi i raznovrsni, svojim sadržajem da motivišu učenika i da odgovaraju njegovom razvojnom nivou. Oni ne smiju da budu previše zahtjevni. Razumijevanje se olakšava pitanjima, koja navode na odgovor. Značenje riječi se zaključuje na osnovu konteksta. Rječnik se koristi onda kada ne može da se zaključi značenje iz konteksta, a u tekstu se označavaju samo relevantna mjesta.

Selektivno razumijevanje se koristi, na primjer, kod dužih stručnih tekstova, gdje se uzimaju samo potrebne informacije ili se kod poznatih tekstova vraća na pojedine djelove, argumentacije, motive itd. radi praćenja ili dokumentovanja daljeg sadržaja teksta.

Detaljno razumijevanje prilikom čitanja vježba se na kraćim, jezički kompleksnijim tekstovima. Učenici prvenstveno treba da se brzo orijentišu u tekstu i da su sposobni da precizno odgovore na pitanja iz teksta, izdvajajući nepoznate riječi i izraze koji se mogu napisati na tabli. Vodi se računa da učenici sami postavljaju pitanja vezana za tekst i tako razvijaju osjećaj za komunikaciju.

Kod vježbanja detaljnog razumijevanja prilikom čitanja preporučuju se jednojezični rječnici. Kod ekstenzivnog čitanja potrebna je stalna pomoć nastavnika i takve vježbe traju tokom cijele godine.

Kod razumijevanja prilikom čitanja razlikuju se tri bitne faze:

- Faza prije čitanja teksta;
- Faza čitanja teksta;
- Faza nakon čitanja teksta.

Faza prije čitanja je pripremna i obuhvata aktiviranje predznanja, postavljanje cilja i pripremu za čitanje.

Faza čitanja teksta (globalno, selektivno i detaljno) uz primjenu raznih strategija za zaključivanje značenja i sadržaja teksta.

Faza poslije čitanja obuhvata rezimiranje teksta i formiranje svoga stava u odnosu na iskaz teksta.

Tekstovi za čitanje treba da jezički i sadržajno odgovaraju znanju i uzrastu učenika i da motivišu na čitanje. Najpogodniji tekstovi su: dnevne novine, časopisi, prospekti, uputstva za upotrebu, anegdote, pripovijetke, kratke priče, odlomci iz romana, pjesme itd.

Kod čitanja učenici treba da se navikavaju da čitaju naglas ili u sebi.

Pisanje

Pisanje je pismena produktivna vještina kojom se realizuju osnovne jezičke funkcije u pisanom obliku, bilo da je to bilježenje tuđih izjava ili pisanje sopstvenih tekstova. Pisanje je važna pomoćna djelatnost za komunikativnu kompetenciju kod svih vještina. Osnovne komunikativne djelatnosti se razlikuju samo u tome da li se odvijaju u usmenoj ili pisanoj formi. Kod učenja pismenog izražavanja učenicima se najprije daju vježbe u kojima treba da odgovore na postavljena pitanja (npr.: kraći tekstovi u kojima učenici sami treba da formulišu kraj).

U pisanim tekstovima učenici/ce treba da svoje misli i ideje izražavaju jasno i da ih logično povezuju u jednu cjelinu kao i da se osposobe da pišu kraće tekstove različitih vrsta (čestitka, telegram, molba, kraće zabilješke, oglasi, pisma, jednostavna pismena korespondencija tipična za njihovu struku itd.), to znači da sami odlučuju o sadržaju, jezičko-tekstualnom oblikovanju i metodskom postupku.

U starijim razredima učenici/ce bi već trebalo da samostalno aktiviraju svoja predznanja, odabiraju činjenice i argumente, uspostavljaju njihovu međuzavisnost, razlažu ili sintetišu sadržaje za neku temu sa svojim jasnim intencijama.

Za provjeru pravilnog pisanja može se povremeno koristiti diktat u svim razredima.

Ispravljanje grešaka

Greške u pisanom tekstu su vidljive i na najbolji način upućuju nastavnika na problem kojem treba da posveti više pažnje u procesu učenja i da ga analizira. Neophodno je da se ukaže na tipične greške i o njima razgovara u razredu sa stanovišta komunikativnih zahtjeva.

Kod konkretnog vrednovanja nivoa savladanosti pojedinih jezičkih elemenata (gramatika, leksika, itd.), potrebno je da se detaljno isprave greške.

Kod komunikativne kompetencije, međutim, važnije je da se zadovolji komunikativni aspekt nego i jezička korektnost, pa shodno tome kod grešaka (i leksičkih i gramatičkih) posebna pažnja treba da se posveti greškama koje ometaju, otežavaju ili čak onemogućavaju razumijevanje teksta.

Učenike odmah treba navesti da uoče greške i da pokušaju da ih isprave sami, radom u parovima ili grupi. Ispravljanje grešaka treba da bude primjereno i da se kreće između tolerancije i neophodne intervencije, čime se nastavniku pruža spektar mogućnosti (npr.: neverbalni način izražavanja), a što zavisi od nastavne faze.

Greške mogu da se zapisuju i posluže za sastavljanje vježbe za njihovo otklanjanje.

Rad na tekstovima

Rad na tekstovima, razumijevanje prilikom čitanja i interpretacija teksta (pjesme, kratke priče, pripovijetke, odlomci iz dužih tekstova, ali i govori, javne diskusije, eseji itd.) tijesno su povezani. Učenici uče da razumiju, izvode zaključke i tumače tekst, čime se pruža mogućnost za kreativnu obradu teksta, jezičko i sadržajno obogaćivanje i individualnu interpretaciju.

Za aktivno prihvatanje teksta od strane učenika treba da se pođe od aktualizacije njihovih iskustava, predznanja i kreativnog odnosa prema tekstu. Pritom je važan sljedeći redosljed:

- razumijevanje teksta (globalno, selektivno, detaljno);
- sažeta, selektivna reprodukcija;
- razumijevanje poruke teksta;
- subjektivno tumačenje, mišljenje, argumentacija;
- kreativno preoblikovanje i dorada teksta.

Leksika

Vokabular može da bude aktivan i pasivan. Aktivna upotreba riječi počiva na njihovoj mnogostrukoj upotrebi u raznim kontekstima u okviru neke teme ili situacije i nudi samostalnost i sigurnost. Što je mogućnost dospijevanja riječi u svijest raznovrsnija (slušanjem, gledanjem, motoričkim aktivnostima i sl.), utoliko je i izglednije da ona trajno ostane u pamćenju. Učenje riječi napamet svodi se samo na rijetke slučajeve (npr.:učenje dana u nedjelji, naziva mjeseca, nepravilnih glagola itd.).

Jedan od najvažnijih zadataka nastavnika je da brine o planskom proširivanju vokabulara učenika. Pasivne riječi su riječi koje mogu da se aktiviraju u receptivnoj oblasti, uz mogućnost razumijevanja bez dodatne pomoći. Prelazak pasivnog u aktivni vokabular je moguć vremenom, stalnim vježbanjem i upotrebom riječi u različitim kontekstima, jer leksika jedino tako nalazi svoju pravu upotrebu u pravom značenju.

Učenike treba, u svrhu rada na razvijanju rječnika, uputiti na razne vrste jednojezičnih ili dvojezičnih rječnika, ilustrovanih rječnika, časopisa i drugih priručnika koji služe obogaćivanju fonda riječi i njihove konkretne upotrebe u jeziku. Učenju idioma i izraza sa jezičkom specifičnošću treba pokloniti posebnu pažnju.

Gramatičke strukture i oblici

Uloga učenja gramatičkih struktura i oblika kod komunikativne i interkulturalne orijentacije učenja stranog jezika, nema onu naglašenu ulogu kakvu je imala u gramatičko-prevodilačkoj metodi. U određenoj jezičkoj situaciji gramatičke strukture i oblici koriste se kao potrebno i primjereno jezičko sredstvo u formalnom, funkcionalnom i stilskom pogledu i služe za razumijevanje pisanih i usmenih tekstova, samostalnu, kreativnu upotrebu jezika i samostalno usavršavanje.

Poznavanje gramatičkih zakonitosti jezika koji se izučava paralelno na postojećoj kontrastivnoj i komplementarnoj ravni sa maternjim jezikom olakšava razumijevanje i pravilnu upotrebu.

U filološkoj gimnaziji, gdje se nastavlja učenje jezika poslije četvorogodišnjeg izučavanja u osnovnoj školi, akcentat treba staviti na funkcionalni i stilistički aspekt učenja gramatike, obnavljanje i produbljivanje ranijeg znanja, uvježbavajući gramatičke strukture i oblike u relevantnim, situativnim kontekstima. Put ka aktivnom savladavanju vodi preko receptivnog razumijevanja.

G. PRILAGOĐAVANJE PROGRAMA DJECI SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA I NADARENIM UČENICIMA

a) Prilagođavanje programa djeci sa posebnim obrazovnim potrebama

Zakon o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, članom 12 definiše način prilagođavanja nastave i učenja učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama koji se školuju po Programu uz obezbjeđivanje dodatnih uslova, pomagala i stručne pomoći u gimnazijskom obrazovanju.

U zavisnosti od smetnji i teškoća u razvoju, sposobnosti i potreba učenika, individualni program omogućava mijenjanje, prilagođavanje i individualizaciju metodike kojom se sadržaji realizuju.

Primjer: za učenika bez ostatka vida, škola treba da u saradnji s Resursnim centrom Podgorica obezbijedi udžbenike na Brajevom pismu, elektronske udžbenike, omogući siguran i bezbjedan prostor, bez barijera i sl.

Član 16 istog Zakona propisuje da je škola, odnosno resursni centar dužan da, po pravilu, u roku od 30 dana po upisu djeteta, donese individualni razvojno-obrazovni program za dijete sa posebnim obrazovnim potrebama (IROP), u saradnji sa roditeljem i o tome obavijesti Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje i Ispitni centar.

Više informacija moguće je naći na sajtu:

<http://www.skolskiportal.edu.me/Pages/Inkluzivnoobrazovanje.aspx>

b) Prilagođavanje programa nadarenim učenicima

U skladu sa *Strategijom za razvoj i podršku darovitim učenicima (2015-2019)*, a u cilju razvoja darovitih učenika kroz redovnu nastavu, škola je u obavezi da za nadarene učenike prilagodi metode i oblike rada i da im omogući uključivanje u dodatnu nastavu i druge oblike individualne i grupne pomoći, u skladu sa posebnim programom.

U radu sa darovitim učenicima preporučuje se, da se sadržaji koji se već uče obrađuju detaljnije, na složenijem nivou i da se u skladu sa mogućnostima uvode i novi sadržaji. U individualnom radu sa učenikom, nastavnik će izabrati koje dodatne nastavne jedinice će raditi, kao i stepen njihove složenosti i tempo savladavanja.

U radu sa nadarenim učenicima, nastavnik se može odlučiti za neke od narednih aktivnosti:

- priprema učenika za učešće na školskom i državnom takmičenju, na olimpijadi znanja iz njemačkog jezika, u različitim kvizovima, recitatorskim takmičenjima na njemačkom jeziku što će dodatno motivisati učenike i probuditi njihov takmičarski duh;
- učešće u projektima sa njemačkim učenicima preko interneta (*npr. dopisivanje mejlom*) ili projektima povezanih sa interesovanjima učenika (*npr. učešće na omladinskim i ljetnjim kursevima i kampovima u zemljama njemačkog govornog područja*);
- učešće u različitim projektima (*priredbe, recitacije, pozorišne predstave, debate i diskusije*).

Ovakve i slične aktivnosti pomoći će učeniku da poboljša kreativnost, sposobnost planiranja i time preuzme odgovornost za učenje.

H. VREDNOVANJE OBRAZOVNO-VASPIITNIH ISHODA

a) Elementi praćenja učenika u nastavi

Preporučuje se stalno i kontinuirano praćenje učenika i prikupljanje podataka o nivou postignuća učenika. Ne preporučuje se korišćenje samo jednog načina, nego treba proširiti metode praćenja učenika u nastavi.

Provjera znanja i ocjenjivanje je pedagoški zadatak koji nastavnik ispunjava u pogledu praćenja individualnog razvoja učenika i njegovu motivaciju za ulaganje dodatnih napora za osposobljavanje da koristi njemački jezik. Provjeravanje ne smije da se svodi na puku konstataciju da li učenik zna ili ne zna, već na isticanje njegovog makar i malog uspjeha.

Provjeravanje znanja može da bude:

- dijagnostičko;
- redovno i
- konačno.

Dijagnostičko provjeravanje znanja koristi se na početku školske godine i služi za provjeru stečenog nivoa znanja i uspješnosti samog nastavnog procesa. Rezultati se koriste kao osnova za dalje planiranje nastave (promjena metode rada, ponavljanje, korekcija nastavnih ciljeva, pomoć itd.) i predstavlja evaluaciju prethodnog rada ne samo nastavnika već i učenika koji na taj način dobijaju uvid u svoj dotadašnji rad i uz pomoć uputstava i savjeta usmjeravaju i unapređuju dalje učenje. O rezultatima dijagnostičkog provjeravanja nastavnik razgovara u odjeljenju, a oni se ne ocjenjuju.

Redovno provjeravanje znanja je veoma važan elemenat nastavnog procesa kojim se prati uspješnost i napredovanje u savladavanju njemačkog jezika tokom cijele godine.

Svakodnevno provjeravanje i ocjenjivanje može se sprovesti na sljedeće načine:

- pismenim testovima znanja, kojima se provjeravaju sve četiri jezičke vještine: *jezičko znanje (gramatika na fonetskom i semantičkom nivou), pravopis i fond riječi*;
- posmatranjem učenikovog jezičkog ponašanja u toku nastavnih aktivnosti: redovnost prisustvovanja časovima, redovnost izrade domaćih i drugih zadataka, zalaganje i učešće u raspravama na času, spremnost za saradnju sa drugim učenicima tokom rada u paru/grupi;
- formiranjem *radne fascikle (portfolio)*, u kojoj učenici čuvaju odabrane radove (*radni listovi, planirani zadaci itd.*). Portfolio daje pregled učenikovih radova u dužem vremenskom periodu i informacije o učenikom individualnom jezičkom razvoju;
- putem samoocjenjivanja (*samoevaluacije*) pomoću različitih upitnika. Ovim metodom, koji se upotrebljava poslije određene tematske nastavne cjeline, učenici dobijaju povratnu informaciju o cilju nastave, navikavaju se na samokritičnost i preuzimanje odgovornosti za vlastito učenje. Upitnici su u prvim godinama učenja njemačkog jezika veoma jednostavni (*npr. sa slikama*);
- sposobnost transformacije i primjene znanja u novim situacijama, npr. zalaganje učenika u zadacima praktične prirode, kao što je izrada projektnih zadataka, učešće u debatama, diskusijama i slično.

Konačno provjeravanje znanja koristi se radi utvrđivanja konačnog znanja i sposobnosti učenika na kraju školske godine ili višegodišnjeg perioda.

Razumijevanje slušanog i pisanog teksta

Kod receptivnih vještina (razumijevanje teksta slušanjem ili čitanjem) koriste se zadaci zatvorenog tipa (odgovori: *da/ne, tačno/pogrešno*) koji omogućavaju nastavniku da dođe do što je moguće preciznijih odgovora. Tekstovi moraju biti autentični i odgovarati uzrastu, interesovanjima i jezičkom znanju učenika. U početku se provjeravaju selektivno (kratki tekstovi, oglasi, najave preko zvučnika itd.), i globalno razumijevanje (vijesti, reportaže itd), a tek kasnije (u 3. i 4. razredu) prelazi se na detaljno razumijevanje (izvještaj o vremenu, uputstva za upotrebu, recepti itd.).

Na ovom nivou jezičkog obrazovanja koriste se kombinovano receptivne i produktivne djelatnosti. Provjeravanje se zato vrši usmeno ili pismeno: odgovorima na pitanja, pisanjem bilješki, davanjem naslova djelovima teksta, pravljenjem rezimea na osnovu informacija dobijenih iz teksta, opisivanjem teksta pomoću slikovnog impulsa, objašnjenjem ključnih riječi u tekstu itd.

Provjeravanje produktivnih vještina (govor i pisanje)

Osposobljavanje učenika za uspješno sporazumijevanje u usmenoj i pisanoj komunikaciji je krajnji cilj u učenju stranog jezika. Kod provjeravanja i ocjenjivanja **vještine govora** komuniciraju učenici međusobno, sa nastavnikom, igraju uloge ili govore monolog, drže prezentacije i sl.

Kod slušanja teksta ili stvaranja priče na osnovu slike učenici mogu da prave i zabilješke sa jasno postavljenom komunikativnom namjerom i komunikativnim ciljem koji im mogu poslužiti za razvijanje vještine govora.

Kod ocjenjivanja se prati:

- izgovor;
- kvalitet iskaza;
- upotreba idioma;
- idejna kreativnost i obogaćivanje sadržaja;
- jezička korektnost (gramatička pravilnost, red riječi);
- samostalnost i jasnoća u izražavanju;
- tečnost govora;
- poznavanje teme;
- stvaralaštvo i snalažljivost u novim situacijama;
- sposobnost simuliranja dijaloga i igre uloga;
- korišćenje odgovarajućih komunikacijskih strategija;
- odgovarajući odgovor u odnosu na sagovornika, cilj izražavanja;
- bogatstvo i odgovarajuću upotrebu riječi.

Usmeno se komunicira na svakom času, što omogućava nastavniku da kontinuirano kod učenika prati njegovo zalaganje i rezultate u svim elementima. Svi elementi i kriterijumi za ocjenjivanje učeniku treba da budu poznati tako da i sami mogu da prate i ocijene svoje znanje i treba da im se omogući da dovoljno razmisle prije nego što odgovore.

Načini provjeravanja:

Odazivanje na nastavnikove jezičke i nejezičke impulse, pretvaranje slikovnih impulsa u riječi, preuzimanje uloga (simulacija) i igranje kratkih dijaloga, navođenje dijaloga, odgovaranje na pitanja u vezi sa

obrađenim nastavnim temama, reagovanje na lična pitanja, igre za aktiviranje fonda riječi i struktura, učestvovanje u jednostavnim diskusijama, recitovanje pjesama.

Provjeravanje vještine pismenog izražavanja može da se vrši preko zadataka na času ili kroz domaći zadatak. Zadaci mogu biti usmjeravani ili slobodni.

Učenici bi trebalo da imaju mogućnosti da svoje radove više puta pregledaju, dopune, poprave i srede. Učenike treba navikavati da sami pokušaju da poprave nedostatke, kao i da zadatke pregledaju drugi učenici.

Kod ispravljanja pismenih zadataka, nastavnik ističe dobre strane i ukazuje na nedostatke. Greške koje prevazilaze nivo znanja učenika se označe, ali se ne ocjenjuju.

Elementi koji se ocjenjuju su:

- jasnoća i bogatstvo izražavanja misli;
- poznavanje i obrada teme;
- prikladnost poruke čitaocu i cilj komunikacije;
- bogatstvo i prikladnost vokabulara;
- struktura rečenice (red riječi);
- struktura pasusa /odlomka;
- koherentnost sastava;
- elementi kohezije (zamjenice, sinonimi, početak novog pasusa);
- oblik teksta i čitkost rukopisa;
- pravopis.

Načini provjeravanja:

Rješavanje ukrštenih riječi, traženje riječi koje ne spadaju u tekst, tačno/netačno, pitanja i odgovori, zadaci za povezivanje, zadaci razvrstavanja, zadaci dopunjavanja, zadaci ubacivanja (*sa sastavima ili bez njih*), zadaci opisivanja (*pomoću slikovnih impulsa*), izrada planiranih zadataka na poznatu temu, kao npr. pisanje neformalnih mejlova sa ličnom sadržinom.

b) Kriterijumi praćenja i ocjenjivanja

Nivo postignuća: Učenici na kraju IV razreda treba da imaju završen B2.1 nivo shodno Zajedničkom evropskom okviru za strane jezike.

Predloženi kriterijumi za ocjenjivanje oslanjaju se na ishode učenja i imaju za cilj da olakšaju nastavnicima proces evaluacije onoga što će učenik biti u stanju da uradi na određenom nivou ocjene. Kriterijumi su ujedno i smjernice za izradu testova i za osmišljavanje aktivnosti kojima se provjeravaju i ocjenjuju znanja, vještine i zalaganja učenika. Prilikom definisanja kriterijuma oslanjali smo se na kognitivne nivoe Blumove taksonomije i prilagodili ih nastavi stranog jezika.

Prilikom ocjenjivanja nastavnici treba da imaju u vidu ishode učenja za određeni razred.

I RAZRED

Nivo usvojenosti obrazovno-vaspitnih ishoda (slušanje, čitanje, govor, pisanje)

Dovoljan	Dobar	Vrlo dobar	Odličan
<ul style="list-style-type: none"> – Učenik samo u veoma rijetkim situacijama razumije srednje duge i jednostavne tekstove i samo uz pomoć nastavnika može da riješi zadatke; – pravi veliki broj grešaka u čitanju srednje dugih i jednostavnih tekstova i samo ih rijetko tačno čita naglas; – jedino uz pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u jednostavnim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori kratke i jednostavne tekstove; – pravi veliki broj grešaka u pisanju i jedino uz pomoć nastavnika piše neku od predviđenih vrsta tekstova i u svakoj oblasti uradi veoma mali dio zadatka; – rijetko upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi dosta grešaka, koje otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik samo u rijetkim situacijama razumije srednje duge i jednostavne tekstove i samo uz čestu pomoć nastavnika može da riješi zadatke; – pravi veliki broj grešaka u čitanju srednje dugih i jednostavnih tekstova i ponekad ih tačno čita naglas; – uz čestu pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u jednostavnim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori kratke i jednostavne tekstove; – pravi veliki broj grešaka u pisanju i uz čestu pomoć nastavnika piše neku od predviđenih vrsta tekstova i u svakoj oblasti polovično uradi zadatak; – ponekad upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi dosta grešaka, koje često otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik uglavnom razumije srednje duge i jednostavne tekstove i u veoma rijetkim situacijama mu je potrebna pomoć nastavnika da riješi zadatke; – uglavnom tačno čita srednje duge i jednostavne tekstove; – uz rijetku pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u jednostavnim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori kratke i jednostavne tekstove; – pravi mali broj grešaka u pisanju i uz rijetku pomoć nastavnika piše predviđene vrste tekstova; – u svakoj oblasti uradi veći dio zadatka; – često upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi mali broj grešaka, koje samo ponekad otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik uvijek razumije srednje duge i jednostavne tekstove i samostalno može da riješi zadatke; – tačno čita srednje duge i jednostavne tekstove; – samostalno uspijeva da se sporazumijeva u jednostavnim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori kratke i jednostavne tekstove; – pravi veoma mali broj grešaka u pisanju i samostalno piše predviđene vrste tekstova; – u svakoj oblasti u potpunosti uradi zadatak; – veoma često upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi veoma mali broj grešaka, koje samo rijetko otežavaju odvijanje uspješne komunikacije.

II RAZRED

Nivo usvojenosti obrazovno-vaspitnih ishoda (slušanje, čitanje, govor, pisanje)

Dovoljan	Dobar	Vrlo dobar	Odličan
<ul style="list-style-type: none"> – Učenik samo u veoma rijetkim situacijama razumije srednje duge tekstove i samo uz pomoć nastavnika može da riješi zadatke; – pravi veliki broj grešaka u čitanju srednje dugih tekstova i samo ih rijetko tačno čita naglas; – jedino uz pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u srednje dugim i jednostavnim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori srednje duge i jednostavne tekstove; – pravi veliki broj grešaka u pisanju i jedino uz pomoć nastavnika piše neku od predviđenih vrsta tekstova i u svakoj oblasti uradi veoma mali dio zadatka; – rijetko upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi dosta grešaka, koje otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik samo u rijetkim situacijama razumije srednje duge tekstove i samo uz čestu pomoć nastavnika može da riješi zadatke; – pravi veliki broj grešaka u čitanju srednje dugih tekstova i ponekad ih tačno čita naglas; – uz čestu pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u srednje dugim i jednostavnim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori srednje duge i jednostavne tekstove; – pravi veliki broj grešaka u pisanju i uz čestu pomoć nastavnika piše neku od predviđenih vrsta tekstova i u svakoj oblasti polovično uradi zadatak; – ponekad upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi dosta grešaka, koje često otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik uglavnom razumije srednje duge tekstove i u veoma rijetkim situacijama mu je potrebna pomoć nastavnika da riješi zadatke; – uglavnom tačno čita srednje duge tekstove; -uz rijetku pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u srednje dugim i jednostavnim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori srednje duge i jednostavne tekstove; – pravi mali broj grešaka u pisanju i uz rijetku pomoć nastavnika piše predviđene vrste tekstova; – u svakoj oblasti uradi veći dio zadatka; – često upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi mali broj grešaka, koje samo ponekad otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik uvijek razumije srednje duge tekstove i samostalno može da riješi zadatke; – tačno čita srednje duge tekstove; – samostalno uspijeva da se sporazumijeva u srednje dugim i jednostavnim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori srednje duge i jednostavne tekstove; – pravi veoma mali broj grešaka u pisanju i samostalno piše predviđene vrste tekstova; – u svakoj oblasti u potpunosti uradi zadatak; – veoma često upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi veoma mali broj grešaka, koje samo rijetko otežavaju odvijanje uspješne komunikacije.

III RAZRED

Nivo usvojenosti obrazovno-vaspitnih ishoda (slušanje, čitanje, govor, pisanje)

Dovoljan	Dobar	Vrlo dobar	Odličan
<ul style="list-style-type: none"> – Učenik samo u veoma rijetkim situacijama razumije srednje duge tekstove na različite teme i samo uz pomoć nastavnika može da riješi zadatke; – pravi veliki broj grešaka u čitanju srednje dugih i srednje složenih tekstova i samo ih rijetko tačno čita naglas; – jedino uz pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u srednje dugim i srednje složenim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori srednje duge i srednje složene tekstove; – pravi veliki broj grešaka u pisanju i jedino uz pomoć nastavnika piše neku od predviđenih vrsta tekstova i u svakoj oblasti uradi veoma mali dio zadatka; – rijetko upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi dosta grešaka, koje otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik samo u rijetkim situacijama razumije srednje duge tekstove na različite teme i samo uz čestu pomoć nastavnika može da riješi zadatke; -pravi veliki broj grešaka u čitanju srednje dugih i srednje složenih tekstova i ponekad ih tačno čita naglas; – uz čestu pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u srednje dugim i srednje složenim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori srednje duge i srednje složene tekstove; – pravi veliki broj grešaka u pisanju i uz čestu pomoć nastavnika piše neku od predviđenih vrsta tekstova i u svakoj oblasti polovično uradi zadatak; – ponekad upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi dosta grešaka, koje često otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik uglavnom razumije srednje duge tekstove na različite teme i u veoma rijetkim situacijama mu je potrebna pomoć nastavnika da riješi zadatke; – uglavnom tačno čita srednje duge i srednje složene tekstove; – uz rijetku pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u srednje dugim i srednje složenim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori srednje duge i srednje složene tekstove; – pravi mali broj grešaka u pisanju i uz rijetku pomoć nastavnika piše predviđene vrste tekstova; – u svakoj oblasti uradi veći dio zadatka; – često upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi mali broj grešaka, koje samo ponekad otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik uvijek razumije srednje duge tekstove na različite teme i samostalno može da riješi zadatke; – tačno čita srednje duge i srednje složene tekstove; – samostalno uspijeva da se sporazumijeva u srednje dugim i srednje složenim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori srednje duge i srednje složene tekstove; – pravi veoma mali broj grešaka u pisanju i samostalno piše predviđene vrste tekstova; – u svakoj oblasti u potpunosti uradi zadatak; – veoma često upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi veoma mali broj grešaka, koje samo rijetko otežavaju odvijanje uspješne komunikacije.

IV RAZRED

Nivo usvojenosti obrazovno-vaspitnih ishoda (slušanje, čitanje, govor, pisanje)

Dovoljan	Dobar	Vrlo dobar	Odličan
<ul style="list-style-type: none"> – Učenik samo u veoma rijetkim situacijama razumije duge i srednje složene tekstove na različite teme i samo uz pomoć nastavnika može da riješi zadatke; -pravi veliki broj grešaka u čitanju dugih i srednje složenih tekstova i samo ih rijetko tačno čita naglas; – jedino uz pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u dugim i srednje složenim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori duge i srednje složene tekstove; – pravi veliki broj grešaka u pisanju i jedino uz pomoć nastavnika piše neku od predviđenih vrsta tekstova i u svakoj oblasti uradi veoma mali dio zadatka; – rijetko upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi dosta grešaka, koje otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik samo u rijetkim situacijama razumije duge i srednje složene tekstove na različite teme i samo uz čestu pomoć nastavnika može da riješi zadatke; – pravi veliki broj grešaka u čitanju dugih i srednje složenih tekstova i ponekad ih tačno čita naglas; – uz čestu pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u dugim i srednje složenim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori duge i srednje složene tekstove; – pravi veliki broj grešaka u pisanju i uz čestu pomoć nastavnika piše neku od predviđenih vrsta tekstova i u svakoj oblasti polovično uradi zadatak; – ponekad upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi dosta grešaka, koje često otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik uglavnom razumije duge i srednje složene tekstove na različite teme i u veoma rijetkim situacijama mu je potrebna pomoć nastavnika da riješi zadatke; – uglavnom tačno čita duge i srednje složene tekstove; – uz rijetku pomoć nastavnika uspijeva da se sporazumijeva u dugim i srednje složenim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori duge i srednje složene tekstove; – pravi mali broj grešaka u pisanju i uz rijetku pomoć nastavnika piše predviđene vrste tekstova; – u svakoj oblasti uradi veći dio zadatka; – često upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi mali broj grešaka, koje samo ponekad otežavaju odvijanje uspješne komunikacije. 	<ul style="list-style-type: none"> – Učenik uvijek razumije duge i srednje složene tekstove na različite teme i samostalno može da riješi zadatke; -tačno čita duge i srednje složene tekstove; – samostalno uspijeva da se sporazumijeva u dugim i srednje složenim komunikativnim situacijama i da sastavlja i govori duge i srednje složene tekstove; – pravi veoma mali broj grešaka u pisanju i samostalno piše predviđene vrste tekstova; – u svakoj oblasti u potpunosti uradi zadatak; – veoma često upotrebljava naučene jezičke fraze u novim situacijama i pritom pravi veoma mali broj grešaka, koje samo rijetko otežavaju odvijanje uspješne komunikacije.

Napomena:

Veoma kratak tekst: slušanje i čitanje do 100 riječi, pisanje do 40 riječi.

Kratak tekst: slušanje i čitanje od 100 do 350 riječi (u zavisnosti od godine učenja), pisanje 40 do 150 riječi (u zavisnosti od godine učenja i vrste teksta).

Srednje dug tekst: slušanje i čitanje od 350 do 600 riječi (u zavisnosti od godine učenja).

Dug tekst: slušanje i čitanje više od 600 riječi (u zavisnosti od godine učenja i nivoa znanja učenika), pisanje više od 150 riječi (u zavisnosti od godine učenja i nivoa znanja učenika).

Složenost teksta zavisi od broja riječi, vrste i strukture teksta, leksičkih i gramatičkih jedinica koje se javljaju u određenom tekstu, kao i nivoa znanja učenika. Zbog toga će svaki nastavnik sam procijeniti stepen složenosti određenog teksta.

c) Obaveze učenika

Od učenika se očekuje da obavljaju svoje zadatke u okviru aktivnosti na času, u vidu samostalnog rada, rada u paru/grupi, rada na projektu. Učenici treba redovno da prate nastavu, učestvuju u aktivnostima na času doprinoseći na taj način realizaciji predmetnih ciljeva i ishoda. Učenici treba da uvažavaju svoje profesore, drugarice i drugove i da se afirmativno odnose prema njihovom radu. Od učenika se očekuje da redovno rade domaće zadatke, da samostalno utvđuju pređeno gradivo, kao i da realizuju druge oblike istraživanja i rada na projektima. Učenici treba redovno da prisustvuju najavljenim provjerama znanja. Za vrijeme pismenih provjera znanja, učenici treba samostalno da rade.

d) Oblici praćenja i provjeravanja

Ocjenjivanje znanja i vještina

Ocjenjivanje znanja i vještina nastavlja se na provjeravanje. Ocjenjivanje se odvija u skladu s Pravilnikom o ocjenjivanju znanja. Pozitivne ocjene dobijene provjeravanjem znanja nastavnik u dogovoru sa učenikom može da upiše kao jednu od ocjena. U jednom klasifikacionom periodu učenik ima ocjenu na pismenom dijelu i najmanje jednu, a najviše dvije ocjene iz usmenog dijela. Datum i način ocjenjivanja nastavnik najavljuje unaprijed.

Kod ocjenjivanja znanja potrebno je poštovati sljedeća načela:

- Svako ocjenjivanje je takođe i provjeravanje, a svako provjeravanje nije nužno i ocjenjivanje.
- Ciljevi ocjenjivanja kod pojedinih aktivnosti moraju biti jasni i učenici su sa njima upoznati (na primjer, ocjenjivanje razumijevanja putem čitanja, ocjenjivanje jezičkog znanja, razumijevanje uputstava, pravopis).
- Aktivnosti, tj. vrste zadataka su one sa kojima se učenici upoznaju već pri provjeri znanja.
- Uputstva su jasna i nedvosmislena, planirani zadaci moraju imati primjer.
- Kriterijumi ocjenjivanja su unaprijed dogovoreni i učenici ih znaju.
- Ocjenjuje se znanje, ne neznanje učenika (uzima se u obzir i znanje, ako učenici pokušavaju da stvore nešto samostalno, iako sa greškama).
- Ocjenjivanjem se pokušavaju motivisati učenici.

OCJENJIVANJE USMENOG IZRAŽAVANJA

Ovdje se primjenjuje postupak kao kod provjeravanja znanja (posmatranje učenika pri određenim aktivnostima). Usmeno ispitivanje (a neocjenjivanje) pojedinih učenika je neautentična aktivnost, koja nije u skladu sa nastavnim ciljevima (*razgovor*). Prilikom provjeravanja govornih aktivnosti, nastavnik može ocijeniti takođe i razumijevanje putem čitanja i slušanja. Za svaki klasifikacioni period učenici bi trebalo da imaju najmanje po jednu ocjenu.

OCJENJIVANJE PISMENOG IZRAŽAVANJA

Pismeno ocjenjujemo kada na osnovu provjeravanja utvrdimo da je nastavni sadržaj primjereno usvojen i utvrđen. Ocjenjujemo vrste zadataka koji su slični onima koje smo i provjeravali.

Ocjenjivanje sposobnosti pismenog izražavanja protiče slično, kao i provjeravanje.

Pismenim zadacima ocjenjuje se još i:

- razumijevanje putem slušanja i čitanja;
- sposobnost upotrebe jezičkih zakonitosti;
- bogatstvo i odgovarajuća upotreba riječi.

Načini ocjenjivanja pismenog izražavanja

Školski pismeni zadaci, odnosno testovi kojima ocjenjujemo postignuto znanje svih učenika u određenoj tematskoj cjelini ili u određenom vremenskom periodu. U toku školske godine rade se dva pismena zadatka, po jedan u svakom polugodištu.

Pismeni zadaci/testovi se rade 2 školska časa („blok“ čas) ili na 2 uzastopna časa. Namjenu ocjenjivanja nastavnik mora unaprijed da najavi, kao i sastav i obim građe. Zadatak je sastavljen tako da se počinje sa lakšim, pa nastavi sa težim zadacima. Obim pismenog zadatka mora biti odgovarajući i opoban (praksa je pokazala da je obim značajniji činilac od težine zadatka). Broj mogućih bodova je unaprijed određen i napisan. Pismenim zadacima je predviđena provjera tri jezičke kompetencije (slušanje, razumijevanje teksta, pisanje) i gramatike. Ispravku pismenog zadatka potrebno je uraditi na prvom narednom času.

Kontrolni zadaci mogu biti kraći od školskih zadataka. Njima nastavnik može ocjenjivati parcijalna znanja ili vještine učenika (*npr. razumijevanje teksta, pismeno izražavanje itd*). I kontrolni zadaci moraju biti unaprijed zakazani i za njih važe isti principi kao i za pismene zadatke/testove.

Radna fascikla (portfolio) prema *Evropskom jezičkom porfoliju* sadrži tri elementa:

- *Pasoš*, koji sadrži zvanične sertifikate i dokaze o postignutim jezičkim kompetencijama, kao i dio za upisivanje rezultata samoocjenjivanja i internog ili eksternog ocjenjivanja u školi;
- *Jezičku biografiju*, koja služi za samoevaluaciju, odnosno procjenu vlastitog znanja i napredovanja, kao i plan aktivnosti za poboljšanje jezičkih kompetencija;
- *Dosije*, koji služi da učenici ostavljaju svoje zadatke (radove) koje su dogovorili sa nastavnikom na početku školske godine, a isto tako se dogovore po kojim načelima će ih odabrati (šta im je najbolje uspjele, šta im je najdraže...), i po kojim kriterijumima će ih nastavnik ocjenjivati na kraju godine.

Domaći pismeni zadaci su sastavni dio učenja njemačkog jezika, ali ne bi trebalo da opterećuju učenike i roditelje. Moraju biti pažljivo pripremljeni, sa jasnim uputstvima i ciljevima. Nastavnik, po potrebi, daje učenicima zaduženja, pomoću kojih se navikavaju na redovno ispunjavanje obaveza. Uspješni su oni zadaci o kojima učenici dobiju povratnu informaciju. Domaći zadaci ne smiju prevazilaziti mogućnosti učenika, niti zahtijevati uključivanje roditelja (odraslih). Isto tako značajna je i diferencijacija zadataka u odnosu na različite sposobnosti, saznanja i nastavne stilove, kao i interesovanje učenika. Ne mora biti ocijenjen svaki domaći pismeni zadatak.

I. USLOVI ZA REALIZACIJU PREDMETA

a) Resursi za realizaciju predmetnog programa

Da bi se nastava njemačkog jezika kvalitetno izvodila, savjetuje se da škola u skladu sa mogućnostima obezbijedi dobre materijalne uslove za opremanje učionice, kabineta za nastavnike, formiranje medijateke pri školi i opremanje biblioteke knjižnim fondom za njemački jezik.

Prostorni uslovi

Nastava njemačkog jezika bi trebalo da se izvodi u posebnoj učionici koja mora biti većih dimenzija i sa mogućnošću dobrog zatamnjenja (poželjna bi bila i dobra zvučna izolacija). Namještaj u učionici ne bi smio biti predimenzioniran zbog efikasnog i brzog razmještaja u zavisnosti od aktivnosti i oblika izvođenja nastave. Preporučljivo je da uz učionicu postoji i kabinet za nastavnika sa fotokopirnim aparatom radi pripreme časa, za odlaganje opreme i učila, radova učenika i kao pomoćni prostor za pripremanje projektnih zadataka ili obavljanje konsultacija. Nastavnik bi trebalo da ima na raspolaganju CD plejer, projektor, računar (sa stalnim priključkom na internet).

b) Profil i stručna sprema nastavnika

Njemački jezik u Filološkoj gimnaziji mogu predavati nastavnici koji su završili studije njemačkog jezika i književnosti na Filološkom fakultetu u zemlji ili ukoliko posjeduju komplementarne diplome inostranih univerziteta koje su prethodno nostrifikovane od strane nadležnih službi, u skladu sa odredbama Zakona o gimnaziji.

Literatura za nastavnike

Pedagoški kriterijumi za izbor udžbenika, odnosno tematskih sadržaja su: autentičnost teksta, mogućnost sadržajnog povezivanja, stepen motivacije i interesovanja, starosna struktura učenika.

Osnovu predstavljaju kompleti udžbenika sa propratnim audio-materijalom, radnim sveskama, priručnikom za nastavnika, priručnicima sa dodatnim tekstovima i zadacima koji prate udžbenik. Koristiće se njemački udžbenici rađeni prema važećim evropskim standardima.

Pored udžbenika preporučenih i odobrenih od strane Ministarstva, nastavnici su slobodni da se u nastavi koriste i drugim metodama i priručnicima za ostvarivanje ciljeva predviđenih programom. Učenicima

tokom izučavanja njemačkog jezika treba da budu na raspolaganju različiti izvori znanja uključujući digitalne, interaktivne i multimedijalne sadržaje.

LITERATURA

1. Bjelica, N., Ostojić, B.1983. *Igre u nastavi stranih jezika*. Sarajevo: Svjetlost.
2. Bahlweg, Sandra/ Drumm, Sandra/ Hufeisen, Britta/ Klippel, Johanna/ Pulypaitytè.2014. *Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch?* München. Klett-Langenscheidt.
3. Dahlhaus, B. 1994.*Fertigkeit Hören*.München: Langenscheidt
4. Durbaba, Olivera. 2011. *Teorija i praksa učenja i nastave stranih jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike.
5. Ende, Karin/ Grotjahn, Rüdiger/ Kleppin, Karin/ Mohr, Imke. 2014. *Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung*. München. Klett-Langenscheidt.
6. Ehlers, S. 1992. *Literarische Texte lesen lernen*, München: Klett.Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen. 2001. *Lernen, lehren, beurteilen*. München: Langenscheidt
7. Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen. 2001. *Lernen, lehren, beurteilen*. München: Langenscheidt
8. Glabionat, M/ Müller, M/ Rusch, P/ Schmitz, H/ Wertenschlag, L.2001. *Profile deutsch, Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen*. München: Langenscheidt
9. Grotjahn, Rüdiger/ Kleppin, Karin.2015. *Prüfen, Testen, Evaluieren*. München. Klett-Langenscheidt.
10. Neuner, G/ Hunfeld, H.1997.*Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts*.Berlin: Langenscheidt
11. Rug, W/ Tomaszewski, A. 1993.*Grammatik mit Sinn und Verstand*. München: Klett
12. Schart, Michael/Legutke, Michael.2014. *Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung*. München. Klett-Langenscheidt.
13. Šekularac, B.1992: *Provjera znanja učenika kao sastavni dio nastavnog procesa*, u: *Strani jezik u nastavi*. Nikšić.str. 105-113,
14. Šotra, T. 2001.*Interkulturalni pristup: izazov u nastavi stranih jezika*, u: *Savremene tendencije u nastavi stranog jezika*. Nikšić: Univerzitet Crne Gore, str. 111-122.
15. Toćanac - Milivojev, D.1997.*Raznovrsnost primene komunikativnog pristupa/Početna nastava/učenje stranog jezika na ranom uzrasnom nivou*, u: *Metode u nastavi i učenju stranog jezika*, Beograd, str. 82-89.

Predmetni program za **NJEMAČKI JEZIK** drugi strani jezik I, II, III i IV razred filološke gimnazije uradila je **Komisija** u sastavu:

mr Ljubomir Ivanović, predsjednik
Gordana Tmušić-Radulović, članica
prof. Marijana Mugoša, članica

U izradi Predmetnog programa korišćen je **Predmetni program** zasnovan na ishodima, Predmetni program **Njemački jezik za osnovnu školu/ Njemački jezik za srednju stručnu školu** iz 2017. godine i **Predmetni program za opštu gimnaziju** zasnovan na ciljevima iz 2005. godine. Pored naših predmetnih programa, u izradi Predmetnog programa, konsultovani su i predmetni programi iz država u regionu: Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Srbija.

Nacionalni savjet za obrazovanje na sjednici održanoj 23. jula 2020. godine, utvrdio je **Predmetni program NJEMAČKI JEZIK** drugi strani jezik za I, II, III i IV razred filološke gimnazije.